

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра педагогіки

Л.М.ЧЕРЕДНИК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення навчальної педагогічної практики

**(ОС «бакалавр», спеціальність 015 Професійна освіта,
освітньо-професійна програма: 015.37 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської продукції
та харчові технології)**

Київ – 2021

УДК 378.018.1(072)

ББК 74.58

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 32 від 18.05.2021 р.).

Рецензенти:

Біда Олена Анатоліївна,

докторка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри педагогіки і психології
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці II

Сопівник Руслан Васильович,

доктор педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри педагогіки Національного університету
біоресурсів і природокористування України

Чередник Л.М. Методичні рекомендації до проведення навчальної педагогічної практики (ОС «бакалавр», спеціальність 015 Професійна освіта, освітньо-професійна програма: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології). К.: Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2021, 34 с.

У Методичних рекомендаціях до проведення навчальної педагогічної практики (ОС «бакалавр», спеціальність 015 Професійна освіта, освітньо-професійна програма: 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) розкрито загальні положення, особливості організації, проведення, захисту та оцінювання навчальної педагогічної практики, подано орієнтовний календарний план проведення практики, список рекомендованої літератури та зразки оформлення звітної документації. Методичні рекомендації призначені для бакалаврів спеціальності 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

© НУБіП України, 2021

© Л.М.Чередник, 2021

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Організація і проведення навчальної педагогічної практики.....	5
2.1. Мета, зміст і завдання навчальної педагогічної практики	
2.2. Організаційні основи навчальної педагогічної практики	
2.3. Порядок проходження педагогічної практики та її зміст	
3. Підведення підсумків та захист результатів навчальної педагогічної практики.....	17
4. Орієнтовний тематичний план практики.....	18
5. Рекомендована література.....	22
6. Додатки.....	25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Програма з навчальної педагогічної практики професійної програми підготовки бакалаврів, напряму підготовки (спеціальності) 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології» регламентує форми, організацію, здійснення та захист проходження навчальної педагогічної практики на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра.

1.2. Навчальна педагогічна практика (далі – Практика) є складовою частиною освітнього процесу, обов'язковим компонентом підготовки фахівців на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра, що забезпечується поєднанням теоретичної підготовки з практикою. Під час практики здобувач вищої освіти повинен не просто відтворювати теоретичні знання, а й розробити власну програму, спрогнозувати нові аспекти діяльності і поведінки, орієнтуватися на досягнення нових цілей, які будуть сприяти його формуванню як майбутнього фахівця.

Педагогічна практика – це один із дієвих способів вивчення освітнього процесу на основі безпосередньої участі у ньому практикантів. **Об'єктом** даної практики є взаємодія учасників освітнього процесу, а **предметом** – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби цієї взаємодії, зумовлені його цілями, завданнями та змістом.

1.3. У системі професійної підготовки здобувачів вищої освіти навчальна педагогічна практика виконує наступні функції:

- розвивальну;
- адаптаційну;

– діагностичну.

1.4. Основними умовами ефективності навчальної педагогічної практики є: теоретична обґрунтованість, освітній і виховний характер, комплексний підхід до змісту та організації.

1.5. Практика організовується та проводиться відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) із змінами і доповненнями, нормативно-правових актів МОН України.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Мета, зміст і завдання педагогічної практики

2.1.1. Практика організовується та проводиться на кафедрах Національного університету біоресурсів і природокористування України з метою:

– *закріплення* і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисциплін;

– *поглиблення* та застосування фахових знань у розв’язанні конкретних педагогічних завдань практики;

– *отримання* уявлень про діяльність кафедри на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження педагогічної практики;

– *відвідування* та аналіз семінарських та практичних (тренінгових) занять у реальній навчальній групі із фахових дисциплін та напряму спеціалізації;

– виявлення та формування педагогічних здібностей на основі первинного досвіду педагогічної практики та формування навичок самоосвіти і самовдосконалення.

2.1.2. У процесі проходження практики здобувачі вищої освіти повинні ознайомитися з науково-методичною, навчально-методичною та організаційною роботою науково-педагогічних працівників, а саме:

навчальною:

1) забезпечення зв'язку та використання теоретичних знань з фахових дисциплін у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;

2) формування психолого-педагогічну готовність до проведення занять з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;

3) використання сучасних освітніх технологій в освітньому процесі;

науковою:

1) поглиблення знань з фахових навчальних дисциплін;

2) вивчення передового педагогічного досвіду, узагальнення й використання його у професійній діяльності;

3) формування вмінь здійснення науково-дослідницької роботи у процесі педагогічної практики;

4) формування навичок грамотного перетворення наукової інформації в навчальний матеріал;

виховною:

1) виховування інтересу до педагогічної діяльності, її методів та прийомів;

2) формування потреби у педагогічній самоосвіті та самоудосконаленні, саморозвитку, самоідентифікації тощо;

професійною:

1) формування вмінь та навичок педагогічного впливу на особистість, використання професійної риторики, активізації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, а також методи та прийоми оцінювання навчальної діяльності, зокрема:

а) формування вмінь

– визначати організаційну структуру заняття залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення;

– підбирати форми, методи, засоби навчання, що відповідають дидактичним принципам, враховуючи вікові та психологічні особливості здобувачів вищої освіти у конкретних умовах навчання;

– формулювати навчальну, розвиваючу, виховну мету заняття зі спеціальності, організаційні форми й методи її реалізації;

– добирати, а в разі необхідності виготовляти, дидактичний матеріал та наочність відповідно до пізнавальної мети;

– дидактично обґрунтовано застосовувати технічні засоби навчання;

– здійснювати педагогічний аналіз відвідуваного заняття.

2.1.3. Завданнями навчальної педагогічної практики є:

1. Формування професійно-педагогічної спрямованості студентів:

– комплексне вивчення системи навчально-виховної роботи закладу вищої освіти;

– закріплення свого покликання до педагогічної професії.

2. Формування цілісних, системно-структурних професійних знань, умінь, навичок, компетентностей студентів:

- поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психологопедагогічних дисциплін на основі практичних навичок;
- набуття досвіду організації та здійснення навчально-виховної роботи у закладі вищої освіти;
- ознайомлення з методикою проведення занять різного типу;
- ознайомлення з роботою навчальних (методичних) кабінетів, спеціалізованих лабораторій;
- формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних предметів/дисциплін;
- набуття навичок спостереження та аналізу педагогічного досвіду, а також уміння прогнозувати і планувати власну педагогічну діяльність;
- набуття досвіду організації та проведення виховної та позакласної роботи.

3. Формування культури професійно-педагогічного спілкування студентів:

- формування морально-етичних якостей викладача в галузі професійної освіти, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;
- формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу, комунікативної культури майбутніх викладачів.

4. Формування педагогічної рефлексії та професійно-творчої самостійності студентів:

- формування умінь аналізу та самоаналізу навчальних занять і виховних заходів;
- формування умінь самодіагностики, самооцінки та самокорекції;
- формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення занять різних типів;

- формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення виховних заходів;
- формування організаційних умінь;
- формування умінь бачити проблемні педагогічні ситуації, виокремлювати їх, перетворювати на педагогічну задачу, самостійно аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення.

2.2. Організаційні основи педагогічної практики

Навчальна педагогічна практика проходить в умовах закладу вищої освіти. У разі карантинних обмежень практика може бути організована дистанційно за умови співпраці зі студентами на конференцій у форматі Zoom та аналізу здобувачами освіти документів з освітньої діяльності університету та відповідних кафедр, які розміщені на сайті університету. Виконання завдання аналізу студентами відвіданих навчальних занять проводиться у форматі онлайн з тим, що буде проаналізовано проведені у групі заняття з фахових дисциплін або буде відвідано заняття з фахових дисциплін інших груп. Студенти ознайомлюються також зі структурою діяльності закладу і його матеріальною базою, аналізуючи базові нормативні документи закладу освіти. Загальна тривалість навчальної практики для студентів скороченого терміну навчання - 10 днів (60 годин), для студентів повного терміну навчання – 15 днів (90 годин).

Упродовж ***навчальної (педагогічної) практики*** студенти-практиканти:

- знайомляться з організацією навчально-виховної роботи закладу;
- проводять бесіди з адміністрацією, викладачами, кураторами академічних груп закладу;
- знайомляться з контингентом студентів;

–аналізують навчальні і робочі плани напрямів підготовки (спеціальностей), із якими доведеться працювати впродовж педагогічної практики;

–знайомляться з планом виховної роботи куратора, планами роботи наукових гуртків;

–знайомляться з розкладом навчальних, додаткових, виховних занять;

–вивчають матеріальне та методичне забезпечення навчальних аудиторій, технічне та інформаційне обладнання кабінетів спеціальних дисциплін;

–ознайомлюються з журналом академічної групи та навчальними досягненнями студентів;

–відвідують заняття та позааудиторні заходи у закріпленій академічній групі та спостерігають за студентами під час занять.

Виховну роботу в закладі необхідно розглядати в нерозривній єдності з освітнім процесом. За період навчальної (педагогічної) практики студентпрактикант повинен виконати такі види виховної діяльності:

–брати участь у виховній роботі куратора академічної групи; – відвідувати та аналізувати виховні заходи університету;

–допомагати в організації і проведенні виховних заходів;

–розробити сценарій одного виховного заходу та провести його (за відсутності карантинних обмежень);

–ознайомитися з роботою студентської ради факультету;

–ознайомитися з формами естетичного виховання, відвідування музею профільного спрямування, відвідування музею культурного спрямування (картинної галереї, історичного, краєзнавчого музею, тощо).

Методична робота студента-практиканта включає:

- ознайомлення з навчальним планом закладу ОПП «Професійна освіта

(Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології») галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Кваліфікація: Бакалавр з професійної освіти (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології);

–ознайомлення зі змістом навчальних і робочих програм, підручників, навчально-методичних посібників;

–участь у засіданнях методичних об'єднань, конференцій, семінарів із проблем викладання дисциплін професійної підготовки;

–вивчення досвіду викладачів-методистів із дисциплін професійної підготовки;

–підготовку звітної документації з педагогічної практики.

Дослідницька діяльність студента-практиканта включає:

–вивчення колективу, у якому буде працювати студент-практикант;

–вивчення вікових та індивідуальних особливостей студентів (їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі) під час навчання, виховного процесу, шляхом вивчення документів, спостереження, анкетування, інтерв'ювання тощо;

–збір матеріалів для виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань.

2.2.1. Організацію та проведення практики, а також контроль за її проходженням забезпечує кафедра педагогіки гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України.

2.2.2. Терміни проходження практики визначаються навчальним планом освітньо-професійної програми підготовки.

2.2.3. Загальне науково-теоретичне керівництво практикою здобувача вищої освіти покладається на завідуючого кафедри, на якій здійснюється педагогічна практика.

2.2.4. Безпосередній керівник практики з числа науково-педагогічних працівників кафедри зобов'язаний:

- забезпечувати чітку організацію, планування та облік результатів практики;

- створити необхідні умови для виконання у повному обсязі програми та індивідуального плану проходження практики здобувачем вищої освіти;

- провести захист та оцінювати проходження практики здобувачем вищої освіти;

- проводити виховну роботу зі здобувачами вищої освіти з акцентом на розвиток ділових та морально-вольових якостей, дотримання правил етичної поведінки, службової дисципліни та законності;

- на засіданнях кафедри доповідати про стан проходження практики, а також про її підсумки;

- надавати допомогу організаційного та методичного характеру з підготовки здобувачем вищої освіти звіту про практику (Додаток А); спостереження та аналізу лекційного, семінарського та (або) практичного заняття за орієнтовним планом (Додаток В); щоденника педагогічної практики (Додаток Г).

- брати участь у настановчому інструктажі здобувачів вищої освіти (перед початком практики);

- у випадку порушення здобувачем вищої освіти дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляти про це письмово (доповідною запискою або заявою) начальника/завідувача кафедри;
- підготувати відгук-характеристику на здобувача вищої освіти за результатами проходження практики (Додаток Б).

2.2.5. У межах завдань педагогічної практики здобувач вищої освіти **має право:**

- ознайомитися з документацією та навчально-методичними матеріалами кафедри;
- звертатися за консультаціями з надання методичної допомоги до безпосереднього керівника практики;
- відвідувати заняття досвідчених науково-педагогічних працівників кафедри з метою вивчення методики викладання та передовим педагогічним досвідом;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації і порядку проведення практики.

При проходженні практики здобувач вищої освіти **зобов'язаний:**

- вивчити нормативно-правові акти з питань законодавчого та нормативно-правового регулювання питань вищої освіти в Україні, організації освітнього процесу та діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників у НУБіП України;
- дотримуватися службової дисципліни, норм моралі та професійної етики;
- виконувати унормовані вимоги наукового керівника практики;
- результати проходження практики відображати у звітній документації.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- нормативно-правові акти, які регламентують діяльність НУБіП України, у тому числі системи освіти України, планування й організацію освітнього процесу;

- функціональні обов'язки науково-педагогічних працівників НУБіП України;

- особливості оформлення індивідуального плану роботи науково-педагогічного працівника;

- організацію впровадження та практику використання комп'ютерної техніки, інформаційних та мультимедійних систем, а також статистичних баз даних;

- форми та засоби організації та контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- структуру та зміст навчальних планів;

- форми, методи, засоби організації проведення навчальних занять та їх контролю за допомогою дистанційних методів навчання (Zoom, Cisco Webex, навчальний електроний портал НУБіП України Elearn);

- вимоги до складання тематичного плану, робочої навчальної програми, планів-конспектів семінарського і практичного занять, методики їхньої підготовки, проведення й аналізу.

У результаті проходження практики здобувач вищої освіти повинен **вміти:**

- методично грамотно оформлювати плани-конспекти семінарських та практичних занять (логічність і послідовність, повноту і репрезентативність,

використання нормативних та наукових джерел, загальну грамотність, якість дидактичних матеріалів);

– укладати тестові матеріали для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу;

– вміти знаходити шляхи встановлення контакту з аудиторією та підтримувати його протягом заняття;

– використовувати технічні засоби навчання в освітньому процесі;

– вміти аналізувати, узагальнювати та обґрунтовувати результати педагогічної діяльності.

За результатами проходження практики здобувач вищої освіти повинен **отримати навички:**

– теоретичні навички проведення заняття в якості науково-педагогічного працівника;

– взаємодії з колегами з педагогічної практики;

– підготовки необхідних для занять наочних засобів, методичних рекомендацій, дидактичного забезпечення;

– вивчення передового педагогічного досвіду і вміння застосовувати його у практичній діяльності;

– працювати на етапі підготовки до практичних та семінарських занять з науковою літературою, монографіями, дисертаціями, енциклопедіями, словниками, періодичними та іншими джерелами.

Здобувач після проходження практики повинен володіти такими **програмними компетентностями** та мати програмні результати навчання:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 08. Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення. СК 5. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище. СК 6. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень. СК 10. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.
Програмні результати навчання	
	ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах. ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими

особами.

ПР 06. Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти діяти з позиції лідера, планувати час, раціонально розпоряджатись ресурсами та працювати в команді.

ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР 17. Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.

2.2.8. Звіт про результати проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти заслуховується на засіданні кафедр.

2.2.9. Терміни проходження практики визначаються графіком освітнього процесу.

2.3. Порядок проходження педагогічної практики та її зміст

2.3.1. Практика включає чотири етапи:

- підготовчий,
- початковий,
- основний,
- заключний.

2.3.2. Підготовка до проведення практики розпочинається на лекційних, семінарських та практичних заняттях з навчальних дисциплін.

2.3.3. На початковому етапі здобувач вищої освіти:

- з'ясовує функції, мету, завдання педагогічної практики;
- ознайомлюється з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри;
- складає індивідуальний план проходження практики;
- відвідує заняття керівника практики, фіксуючи свої спостереження у щоденнику;
- складає розгорнутий план-конспект заняття, обговорює його з науковим керівником;
- готує необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять.

2.3.4. На основному етапі практики здобувач вищої освіти:

- відвідує заняття відповідно складеного плану (два семінарських або практичних заняття і два лекційних);

- відвідує заняття колег по педагогічній практиці, бере участь в їх обговоренні;

- бере активну участь у засіданнях кафедри.

Не менше половини часу, відведеного навчальним планом на педагогічну практику, здобувач вищої освіти відвідує навчальні заняття керівників практики, опрацьовує наукову, методичну літературу.

2.3.5. На заключному етапі практики здобувач вищої освіти:

- готує звітні матеріали з практики;

- звітує безпосередньому керівнику практики з метою її перевірки та оцінювання;

- захищає результати практики на засіданні кафедри у встановленому порядку.

2.4. Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики

2.4.1. До початку практики здобувач вищої освіти складає індивідуальний план її проходження, який відображає заплановані організаційні, практичні та звітні заходи. У плані вказується терміни проведення заходів та робляться відмітки про їх виконання.

2.4.2. Під час проходження практики здобувач вищої освіти зобов'язаний вести щоденник виконаної роботи, який перевіряється безпосереднім керівником педагогічної практики.

2.4.3. Після завершення проходження практики здобувач вищої освіти складає та подає на кафедру погоджений з безпосереднім керівником звіт про її проходження (якщо завідувач кафедри є керівником практики, то звіт не погоджується, а лише затверджується ним).

2.4.4. Звіт про проходження практики має містити відомості про виконання індивідуального плану практиканта; план-конспект та методичні розробки занять; відгук-характеристику керівника педагогічної практики. Матеріали практики необхідно переплести або прошити.

2.4.5. Під час практики здобувач вищої освіти повинен оволодіти основами конструктивно-планувальних, комунікативно-навчальних, організаційних та дослідницьких умінь і реалізувати їх в умовах саморозвитку у такому обсязі:

конструктивно-планувальні вміння:

- а) аналізувати плани-конспекти семінарських та практичних занять; визначати мету та завдання кожного заняття, його структуру; укладати зміст плану-конспекту заняття; добирати дидактичний матеріал, визначати систему завдань і вправ;
- б) обирати ефективні методи і прийоми досягнення сформульованих цілей занять;
- в) визначати оптимальність використання доступних засобів навчання;
- г) встановлювати міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки;
- д) визначати усі дидактичні можливості підручників з навчальної дисципліни (методичний апарат, контрольні питання і завдання, ілюстративний матеріал, вправи тощо);
- е) визначати послідовність виконання завдань на практичному занятті;
- є) використовувати реальні та проектувати навчальні ситуації;
- ж) методично грамотно використовувати технічні засоби навчання на занятті;
- з) проводити методичний аналіз навчального матеріалу: встановлювати наступність і перспективність у вивченні, співвідношення між теоретичним матеріалом і практичними вміннями, диференціювати матеріал за ступенем складності його засвоєння, виокремлювати головне;

комунікативно-навчальні вміння:

- а) встановлювати і підтримувати контакт з аудиторією;
- б) визначати об'єкти контролю навчальної діяльності здобувачів вищої освіти і добирати відповідні їм методичні прийоми, у тому числі тестові завдання;
- в) розуміти та застосовувати різні засоби комунікації;

організаційні вміння:

- а) організовувати виконання власного плану практики;
- б) визначати раціональність поєднання колективних (фронтальних, групових, парних) та індивідуальних форм роботи з урахуванням теми і завдань заняття;
- д) визначати та аналізувати різні прийоми активізації аудиторії;
- е) визначати методичну доцільність використання традиційних наочних посібників, аудіативних, аудіовізуальних та візуальних технічних засобів навчання;

розвивально-виховні вміння:

- а) визначати навчальний, розвивальний та виховний потенціал змісту заняття;
- б) проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих занять;
- в) спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід науково-педагогічних працівників кафедри, переносити ефективні прийоми і форми роботи в практику власної діяльності;
- г) вивчати нормативні, науково-методичні та педагогічні джерела інформації, а також вдосконалювати власні знання з навчальних дисциплін.

III. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТА ЗАХИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. До захисту практики здобувачем вищої освіти подаються наступні *документи*:

- звіт про практику (Додаток А);
- відгук-характеристика керівника практики (Додаток Б);
- спостереження та аналіз лекційного, семінарського та (або) практичного заняття за орієнтовним планом (Додаток В);
- щоденник педагогічної практики (Додаток Г).

3.2. До захисту педагогічної практики допускаються здобувачі вищої освіти, які у повному обсязі виконали індивідуальний план педагогічної практики (зазначається у щоденнику) і надали пакет документів, передбачених програмою практики.

3.3. Здобувачі вищої освіти, які не виконали індивідуальний план проходження педагогічної практики, до її захисту не допускаються.

3.5. Про результати проходження педагогічної практики здобувач вищої освіти звітує керівнику (керівникам) практики.

3.6. Результати педагогічної практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці керівника педагогічної практики.

3.7. Захист педагогічної практики оцінюється за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою та за шкалою ECTS (додаток Д) і відображаються у відповідній відомості.

3.8. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку

за результатами захисту, надається право повторного її проходження та захисту у встановленому порядку.

3.9. Матеріали практики зберігаються на кафедрі упродовж поточного навчального року згідно номенклатури.

IV. ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва занять	Місце проведення	ПЗ	СР	Всього
1 день	<p>I. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності.</p> <p>II. Вступний інструктаж:</p> <p>1. Ознайомлення із завданнями практики.</p> <p>2. Вимоги до оформлення звіту з практики: вступ, основна частина, висновки та пропозиції.</p> <p>3. Завдання для самостійної роботи.</p> <p>4. Забезпечення студентів методичними матеріалами для проходження практики: щоденниками практики, методичними рекомендаціями.</p>	<p>Кафедра педагогіки, аудиторія за розкладом.</p> <p>За умови карантинних обмежень – Zoom.</p>	6	-	6

2 день	Аналіз сайту університету. Структура НУБіП. Основні завдання структурних підрозділів НУБіП.	Сайт НУБіП Робота у деканаті та на кафедрах	6	-	6
3 день	1. Аналіз роботи деканату, кафедр гуманітарно-педагогічного факультету. 2. Навчальна, методична робота кафедр. Розклад занять. 3. Ознайомлення з Положеннями про освітній процес, про проведення заліків та екзаменів.	Сторінки кафедр та лабораторій згідно наказу Робота у деканаті та на кафедрах	6	-	6
4 день	1. Наукова, інноваційна, міжнародна, виховна, профорієнтаційна робота кафедр педагогіки та кафедр згідно наказу.	Сторінки кафедри педагогіки та кафедр відповідно до наказу Робота на кафедрах	6	-	6
5 день	1. Рейтингове оцінювання роботи НПП в НУБіП України. Ознайомлення з Положенням. 2. Підготовка відповідних матеріалів до звіту.	Сайт НУБіП	6	-	6
6 день	Заповнення щоденника практики	Робота у деканаті та на кафедрах		6	6

7 день	<p>1.Ознайомлення з вимогами щодо оформлення навчально-методичних комплексів із дисциплін.</p> <p>2.Особливості висвітлення навчальної роботи кафедр на сторінках відповідних кафедр.</p>	<p>Сторінка кафедри педагогіки, кафедр згідно наказу</p> <p>Робота у деканаті та на кафедрах</p>	6		6
8 день	<p>1.Аналіз комплексів методичного забезпечення на платформі E-learn (одного на вибір з вивчених дисциплін).</p> <p>2.Ознайомлення із структурою лекційного, семінарського, практичного заняття.</p>	<p>Навчальна платформа E-learn</p> <p>Робота у деканаті та на кафедрах</p>		6	6
9 день	<p>1.Підготовка відповідних матеріалів до звіту. Оформлення аналізу відвіданих занять.</p> <p>2.Заповнення щоденника практики.</p>	Робота на кафедрах		6	6
10 день	<p>1.Організація, зміст та форми роботи наставника студентської групи.</p> <p>2.Аналіз планів виховної роботи наставника</p> <p>3.Особливості висвітлення виховної роботи кафедри на</p>	<p>Zoom-конференція</p> <p>Робота у конференц-залі та на кафедрах</p>	6		6

	сторінках сайту університету. Захист практики (для студентів скороченого терміну).				
	Всього для студентів скороченого терміну		42	18	60
11. день	1.Огляд та аналіз журналів із виховної роботи наставника. 2.Вимоги до планування виховної роботи. 3.Знайомство з рубрикою «Виховна робота» на сторінці гуманітарно-педагогічного факультету.	Сторінки кафедр педагогіки та кафедр згідно наказу Робота у деканаті та на кафедрах	4	2	6
12 день	1.Технологія підготовки, моделювання виховних заходів. 2.Аналіз сценаріїв виховних заходів. 3.Підготовка відповідних матеріалів до звіту. 4. Заповнення щоденника практики.	Сторінки кафедр педагогіки та кафедр згідно наказу Робота у деканаті та на кафедрах	4	2	6

13. день	1.Обговорення проведених у академічній групі виховних заходів. 2. Аналіз особливостей висвітлення виховної роботи кафедри на сторінках сайту університету.	Конференція Zoom Сторінки кафедр педагогіки та кафедр згідно наказу Робота у деканаті та на кафедрах	4	2	6
14 день	1.Заповнення щоденника практики. 2.Підготовка звітної документації з практики.			6	6
15 день	Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.	Конференц-зал Конференція Zoom	4	2	6
	Всього		58	32	90

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні: підручн. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 519 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ: Логос, 2003. 221 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка: навч.посіб. Вид. 4-те, стер. Київ: Академвидав, 2012. 615 с.
4. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч.посіб. Дніпропетровськ: ТОВ «Роял Принт», 2014. 416 с.
5. Зайченко І.В. Педагогіка: підруч. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч.посіб. Вид. 2-е, стер. Київ: Знання, 2011. 486 с.
7. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч.посіб. Харків: «ОВС», 2012. 287 с.
8. Лузан П. Г., Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні: навч.посіб. Київ: ДАКККіМ, 2010. 296 с.
9. Лукач В. С., Толочко С. В. Організація практичного навчання студентів аграрних вищих навчальних закладів: навч.посіб. Київ: Аграрна освіта, 2011. 320 с.
10. Мойсеюк Н. Є Педагогіка: навч.посіб. 5-те вид., доп. і перероб. Київ, 2009. 656 с.
11. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / zag. red. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

12. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч.посіб.для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

13. Осипова Т. Ю., Бартенева І. О., Біла О. О. Виховна робота зі студентською молоддю: навч.посіб. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.

14. Педагогіка вищої школи: навч.посіб. / З. Н. Курлянд та ін. Київ: Знання, 2007.495 с.

15. Педагогічна майстерність: підруч. / ред. І. А. Зязюн та ін. Київ: Вища школа, 1997. 349 с.

16. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи: навч.посіб. для магістрантів і аспірантів. Київ: Дивосвіт, 2006. 236 с.

17. Словник-довідник основних педагогічних термінів: навч. посібн./ укл. О. В.Васюк; С. В. Виговська. Київ: ТОВ «ЦП «Компрін», 2017. 470 с.

18. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Кондор, 2011. 628 с.

19. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Академвидав, 2014. 456 с.

Додаткова

1. Васюк О. В., Виговська С. В., Буцик І.М. Методичні рекомендації щодо проведення виробничої соціально-педагогічної практики для підготовки фахівців напряму 6.010106 «Соціальна робота»: метод.реком. Київ : СПД Красновид С. О., 2015. 79 с.

2. Вишневський О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч.посіб. Київ: Знання, 2008. 566 с.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч.посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.

4. Єріна А. М., Єрін Д. Л., Захожай В. Б. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2004. 212 с.
5. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П.Ю.Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
6. Лукач В. С., Толочко С. В. Навчальний посібник для проведення практики «Вступ до фаху». Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. 294 с.
7. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. 147 с.
8. Толочко С. В. Університетська освіта: навч.посіб. Ніжин: Міланік, 2009. 177 с.
9. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень (конспект лекцій): посіб. Київ: Академвидав, 2004. 208 с.
10. Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч.посіб. / укладачі: В. І. Лозова, А.В.Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна. За заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П. «Апостроф», 2011. 408 с.
11. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науководослідної діяльності: підруч. Київ: Знання-Прес, 2003. 295 с.
12. Шиліна Н.Є. Педагогіка: навч.посіб.для студентів усіх спеціальностей. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 188 с.
13. Штомпель Г. О. Теорія порівняльної післядипломної освіти в умовах глобалізаційних змін: курс лекцій. Київ: НАПН України, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2015. 124 с.

14. Щербань П. М. Прикладна педагогіка: навч.- метод. посіб. Київ: Вища шк., 2002. 215 с. 15. Ягупов В. В. Педагогіка: навч.посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.

Інформаційні ресурси

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульнорейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedagogiky_vyschoi_shkoly.pdf
2. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.ws/15840720/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli - kurlyand_zn 3. Курс лекцій з дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи». URL: <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
4. Методика викладання у вищій школі. URL: http://imanbooks.com/book_429
5. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі - Навчальний посібник. URL: <http://thinbook.org/book/243-metodika-vikladannya-u-vishhij-shkoli-navchalnijposibnik-nagayev-v-m.html>
6. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.ws/00000000/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli - ortinskiy_vl
7. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. Київ: Знання, 2005. 486 с. URL: <http://pulib.if.ua/book/219>
8. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
9. Фіцула М. М. Педагогіка URL: http://pidruchniki.ws/1613030534943/pedagogika/pedagogika - fitsula_mm

Додаток А

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти

факультету _____

кафедри _____

_____ (дата)

_____ (ПІБ, підпис студента)

Додаток Б

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

1. Основні вихідні дані заняття.

1.1. Назва дисципліни.

1.2. Тема заняття.

1.3. Тип і вид заняття.

1.4. Прізвище викладача.

1.5. Мета і завдання заняття.

1.6. Присутність студентів на занятті.

1.7. Наявність необхідної навчально-методичної документації (допоміжний методичний матеріал, наочність, якщо цього потребує заняття).

1.8. Оцінювання якості навчально-методичної документації.

2. Організаційна частина.

2.1. Перевірка викладачем готовності студентської групи до заняття та попередній контроль знань, умінь і навичок студентів.

2.2. Повідомлення теми, цілей і завдань заняття.

2.3. Ставлення загальної проблеми та її обговорення учасниками заняття; інформування студентів про систему знань, умінь і навичок, якими вони повинні оволодіти у процесі заняття; стимулювання активності студентів перспективами майбутньої професійної діяльності.

3. Хід і структура заняття

3.1. Реалізація методів навчання.

3.2. Реалізація принципів навчання.

3.3. Реалізація внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків.

3.4. Структура та логіка змісту навчального матеріалу.

3.5. Використання наочності, технічних засобів навчання (ТЗН) (якщо у цьому є потреба).

3.6. Використання елементів проблемності.

3.7. Використання ІТН (інтерактивних технологій навчання).

4. Заключна частина

4.1. Одержання студентами завдань для самостійної роботи.

4.2. Оцінювання навчальних досягнень студентів (на семінарсько-практичному занятті).

Підведення підсумків заняття.

Додаток Г

Щоденник з навчальної педагогічної практики
(зразок, оформляється у форматі А-5)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЩОДЕННИК
з навчальної педагогічної практики

Студента(ки) _____

Спеціальність _____

Курс _____ група _____

Термін практики з « » _____ 202_ р. до « » _____ 202_ р.

База практики: кафедра _____ факультету _____ Національного університету біоресурсів і природокористування України

Наказ на практику: № __ від

МП

Прибув на базу практичного навчання « » _____ 2021 р.

Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки проведено

« » _____ 202_ р.

(підпис відповідальної особи)

ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТУ!

1. Студент до початку практики повинен бути проінструктованим керівником практики від ЗВО, а також отримати необхідні документи для проходження практики.
2. Прибувши на базу практики, студент повинен подати щоденник керівнику від бази практики, скласти індивідуальний план роботи, пройти інструктаж з техніки безпеки, ознайомитися з робочим місцем, правилами

- експлуатації оргтехніки та іншого устаткування, уточнити графік проходження практики та занести його до щоденника (розділ «Графік проходження практики»).
3. Під час проходження практики студент зобов'язаний чітко дотримуватися правил внутрішнього розпорядку підприємства (установи, закладу).
 4. Під час практики студент щоденно коротко записує підсумки виконаної роботи за графіком. Записи виконання індивідуальних завдань ведуться окремо у розділі «Робочі нотатки».
 5. Після закінчення практики на профільную кафедру студентом здаються: щоденник та звіт, підписані керівниками та завірені печатками.
 6. Навчальна практика студента оцінюється згідно з Положенням про організацію навчального процесу НУБіП України та заноситься до залікової книжки та відомості.
 7. Студент, що не виконав вимог практики та(або) отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, направляється на практику повторно під час канікул.

Графік проходження практики

№ з/п	Дата	Назва підрозділу	Робота, що запланована для виконання	Підпис керівника про виконання

Керівник практики від підрозділу _____ / _____ /
 (підпис) (ПБ)

Керівник практики від ЗВО _____ / _____ /
 (підпис) (ПБ)

МП

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
 проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти
 Національного університету біоресурсів і природокористування
 у період з «__» 20__ року до «__» 20__ р.

Під час практики студент працює за індивідуальним планом роботи і веде **щоденник**. У щоденнику відображено зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, а також зауваження керівників практики.

Після закінчення терміну проходження навчальної практики студенти подають таку документацію:

- щоденник практики;
- індивідуальний план;
- звіт про проведену роботу;

Документація здається груповому керівнику практики.

Підсумком з проходження студентом навчальної практики є виконання належним чином поставлених тематичних та індивідуальних завдань на практичних заняттях безпосередньо на базі практики під керівництвом керівника практики.

Після закінчення терміну практики студенти письмово звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту та щоденника практики, підписаних і оцінених безпосередньо керівником від університету.

Звіт з практики захищається студентом на загальній конференції перед комісією, склад якої призначається завідувачем кафедри та затверджується наказом ректора. До складу комісії входять керівники практики від університету і, по можливості, від баз практики, науково-педагогічні працівники кафедри.

Період захисту звіту з практики призначається в останні дні її проходження або в університеті протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Дата захисту призначається попередньо завідувачем кафедри та затверджується наказом ректора.

Додаток Д

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл.1.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

Проходження студентом навчальної педагогічної практики оцінюється за 4-бальною шкалою відповідно до таких критеріїв та показників:

Відмінно:

Виконання програми практики (дотримання режиму практики, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану).

Ведення документації (регулярне ведення щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звіту).

Висока оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Добре:

Виконання програми практики (неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану.

Ведення документації регулярне ведення щоденника практики, неістотні зауваження щодо змісту і оформлення щоденника, своєчасне оформлення звіту.

Позитивна оцінка професійних якостей (морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності).

Задовільно:

Виконання програми практики (нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи й організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану).

Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Оцінка професійних якостей у цілому позитивна, але з певними зауваженнями.

Незадовільно:

Виконання програми практики недбале дотримання режиму практики, неповний обсяг годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.

Ведення документації: нерегулярне ведення щоденника практики або його відсутність, неякісне і несвоєчасне оформлення звіту.

Оцінка професійних якостей: нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.

*Оцінка за практику за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та стобальною шкалою вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики або одного із членів комісії.